

- Geef tijdig extra aandacht aan de conventies bij het schrijven (bijvoorbeeld bij het schrijven van een brief, onder meer aanhef, datum, afsluiting). Dit is belangrijk voor het Centraal Eindexamen. Dyslectische leerlingen kunnen soms moeite hebben met het inslijpen van deze conventies.

## 8.7 Spreek- en luistervaardigheid

Dyslectische leerlingen zouden bij spreek- en luistervaardigheid compensatie kunnen vinden voor de vaardigheden die zij minder goed beheersen. Het onderzoek van Fiorin (2010) geeft wel aan dat er bij luistervaardigheid problemen kunnen zijn met het correct begrip van sommige grammaticale constructies. Laat in ieder geval spreekvaardigheid voldoende aan bod komen tijdens de les (zie ook Sebregts, 2002).

- Toets spreekvaardigheid niet schriftelijk maar mondeling. Als het een onderdeel is van een schriftelijke toets, reken dan in ieder geval de spelfouten niet mee.
- Maak de leerlingen duidelijk aan welke eisen het gesprek moet voldoen.
- Door frequent te oefenen wordt spreekangst minder. Als leerlingen spreekangst hebben, maak gebruik van verschillende spelvormen. Via [www.digischool.nl](http://www.digischool.nl), [www.davindi.nl](http://www.davindi.nl) en [www.leermiddelenplein.nl](http://www.leermiddelenplein.nl) zijn hiervoor suggesties te vinden.
- Leer leerlingen luisterstrategieën aan. Leer ze dat het niet altijd nodig is een tekst woord voor woord te begrijpen.
- Geef leerlingen bij luistertoetsen voldoende tijd.

## 8.8 Beoordeling van toetsen

Bij het beoordelen van toetsen en opdrachten is een aantal specifieke zaken van belang naast de regels die gelden bij aanpassing van onderwijs en voor het examen (zie hoofdstuk 9 *Aanpassing van het onderwijs: compenserende faciliteiten en dispensaties* en hoofdstuk 11 *Wet- en regelgeving*).

- Spelling mag het resultaat op een toets niet beïnvloeden, tenzij spelling een onderdeel is van die toets.
- Let erop wat u wilt toetsen. Bij onderdelen waar u twee zaken beoordeelt, bijvoorbeeld inhoud en spelling, kunt u besluiten (als sectie) om alle leerlingen twee cijfers te geven.

- Maak als sectie en als school goede afspraken over het meetellen van spel-fouten. U kunt dezelfde regel hanteren (bij bepaalde opdrachten) als op het eindexamen. Daar telt spelling mee, maar slechts een beperkt aantal punten kan afgetrokken worden.
- Bedenk bij woordoverhoringen wat u precies wilt toetsen. Gaat het u om de spelling of om de woordbetekenis.
- Zorg dat de toetsvorm overeenkomt met de vorm die aangeboden is in de methode. Bijvoorbeeld als woorden in zinnen aangeboden worden, bied dan op een toets ook woorden in zinnen aan en niet als losse woorden. Laat dan niet de hele zin vertalen.
- Geef in de beginperiode, wanneer met een moderne vreemde taal wordt gestart, geen cijfers. Gebruik de toetsen alleen diagnostisch. Analyseer de toetsen om na te gaan wat leerlingen wel/niet beheersen. Besteed vervolgens klas-sikaal aandacht aan wat wel en wat er nog niet goed gaat. Hierbij dient u ook aandacht te besteden aan het leerproces. Hoe hebben de leerlingen zich voorbereid en wat kunnen zij daaraan verbeteren.
- U kunt met uw (talen)sectie afspreken om fonetisch gespelde woorden niet fout te rekenen. Bij fonetisch gespelde woorden is het woord herkenbaar als het be-doelde woord (zeker als het hardop uitgesproken wordt) (zie ook Van Berkel, 2006).

## 8.9 Taken voor de school

### Taken voor de directieleden

- Schep randvoorwaarden die nodig zijn om de secties moderne vreemde talen voldoende voor te lichten over dyslexie in de moderne vreemde talen en de wijze waarop zij in de les dyslectische leerlingen kunnen begeleiden.
- Reserveer tijd en budget voor studiedagen binnen de school over bijvoorbeeld lees- en spellingstrategieën, woorden leren en grammaticadidactiek in de moderne vreemde talen.
- Verleen uren aan zorgspecialisten om nieuwe talendocenten voor te lichten.

### Taken voor het middenmanagement/de werkgroep

Het middenmanagement moet de ondersteuning in de lessen concreet vorm geven door het docententeam voorlichting te geven over dyslexie en over de ondersteuningsmogelijkheden in de lessen.

- Organiseer studiedagen waarop expliciet de ondersteuning van moderne vreemde talen in de les ter sprake komt. Deel eventueel dit hoofdstuk van te voren uit en laat docenten aanvinken wat zij al doen. Laat iedereen tijdens de studiemiddag een paar suggesties kiezen en de komende maanden uitproberen. Evalueer het effect na twee maanden met een nieuwe studiemiddag. Benadruk dat deze maatregelen voor alle leerlingen van belang zijn.